Lieta Nr. A420234024, A42-00743-25/43
ECLI:LV:ADRJRTN:2025:0812.A420234024.4.S

Administratīvā rajona tiesa

Rēzeknes tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rēzeknē 2025. gada 12. augustā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis Staņislavs Linkevičs,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteicēja /Persona A/ pieteikumu parlabvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu pārrēķināta /Persona A/ piešķirtā izdienas pensija, izdienas stāžā iekļaujot/amats B/, Kriminālpolicijas /amats/ nostrādāto periodu no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – aģentūra) Rīgas pilsētas Zemgales nodaļā 2024. gada 17. septembrī tika saņemts pieteicēja iesniegums par izdienas pensijas piešķiršanu saskaņā ar Prokuroru izdienas pensiju likumu no 2024. gada 17. septembra.

Ar aģentūras Rīgas pilsētas Zemgales nodaļas 2024. gada 18. septembra lēmumu Nr. 24/2162057 (turpmāk – sākotnējais lēmums)pieteicējam piešķirta izdienas pensija, secinot, ka pieteicēja izdienas stāžs prokuratūrā ir 24 gadi 3 mēneši un 12 dienas.

Nepiekrītot, ka pieteicēja izdienas stāžā netika iekļauts Rēzeknes pilsētas un rajona policijas pārvaldes /amats A/, Kriminālpolicijas /amats/ amatos nostrādātais periods no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam, pieteicējs sākotnējo lēmumu apstrīdēja aģentūras direktoram.

[2] Ar aģentūras 2024. gada 11. oktobra lēmumu Nr. 24/2369386sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] Saskaņā ar Prokuroru izdienas pensiju likuma 2. panta pirmās daļas 1. un 2. punktu tiesības uz izdienas pensiju ir saistītas ar noteiktu nosacījumu izpildīšanos uz darbinieka atvaļināšanas brīdi, t. i., noteikta vecuma sasniegšana un noteikta ilguma izdienas un apdrošināšanas stāža esamība, vai arī darbinieks pie noteikta izdienas stāža esamības atvaļināts no dienesta noteiktu apstākļu dēļ.

Aģentūras Rīgas pilsētas Zemgales nodaļa, izskatot saņemto pieteicēja iesniegumu un elektroniski saņemtās Ģenerālprokuratūras izziņas, t. i., 2024. gada 17. septembra "Ģenerālprokuratūras izziņa par izdienas pensijas pieprasītāja nostrādātajiem izdienas periodiem prokuratūrā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju" Nr. N-101-2024-00436 un 2024.gada 17. septembra "Izziņa par izdienas pensijas pieprasītāja atbrīvošanu no prokurora amata un darba samaksu prokuratūrā" Nr. N-101-2024-00435, secināja, ka pieteicējs ir sasniedzis 50 gadu vecumu un viņa izdienas stāžs prokuratūrā irn 24 gadi 3 mēneši un 12 dienas, kas dod tiesības uz izdienas pensiju.

[2.2] Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punkts noteic, ka izdienas stāžā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju, ieskaita prokurora vai tiesneša amatā nostrādāto vai Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatā nodienēto laiku.

Saskaņā ar aģentūrā saņemtajām izziņām, t. i.,Iekšlietu ministrijas 2024. gada 16. februāra izziņu Nr. 1-68/481 "Par darba stāžu Valsts policijā" un 2024. gada 5. marta izziņu Nr. 1-68/637 "Par darba stāžu Valsts policijā", kurās norādīts, ka pieteicējs ir dienējis laika periodā no1992. gada 21. augusta līdz 1995. gada 7. janvārim Latvijas Policijas akadēmijā – students, no 1995. gada 8. janvāra līdz 1996. gada 14. janvārim /darba vieta/ – /amats B/, no 1996. gada 15. janvāra līdz 1998. gada 14. martam Latvijas Policijas akadēmijā – students, no 1998. gada 15. marta līdz 1998. gada 17. augustam /darba vieta/ – /amats B/. Tāpat minētajās izziņās ir norādīts, ka pieteicējs no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam dienējis /amats A/, /amats/ un amata funkcijā ietilpst veikt noziegumu atklāšanu un pirmstiesas izmeklēšanu.

Minētie periodi nav ieskaitāmi prokuroru izdienas stāžā.

[2.3] Apstrīdēšanas iesniegumā pieteicējs norāda, ka dienesta piedāvātais attiecīgās likuma normas tulkojums neatbilst judikatūrai, jo, lemjot par līdzīgiem gadījumiem Senāts ir uzsvēris, ka ir jāvērtē faktiski veikto pienākumu saturs, nevis formālā puse, proti, amata nosaukums (sk. *Senāta /Datums D/ spriedumu lietā Nr. SKA-1387/2019 (A420322017)*).

Tāpat pieteicējs norāda, ka Prokuroru izdienas pensiju likuma piemērošanas praksē jau bija pieļauta līdzīga formāla rakstura kļūda, kad prokuroru stažēšanās laiks, faktiski izpildot prokurora funkcijas – patstāvīgi izmeklējot krimināllietas, uzturot apsūdzību tiesā, veicot procesuālas darbības, netika ieskaitīts prokurora izdienas stāžā (sk. *Senāta2016. gada 20. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKA-241/2016 (A420327413)*).

Aģentūras rīcībai ir jāatbilst tiesību normām un noteikto pilnvaru ietvaros, līdz ar to aģentūra var pieņemt tikai tādus lēmumus, kas atbilst spēkā esošajām tiesību normām un savas kompetences ietvaros.

Tā kā lēmumā netiek izskatīts jautājums par prokurora amatā nostrādāto laiku, tad aģentūras uzskata, ka minētais spriedums nav piemērojams izskatāmajā lietā.

Savukārt Senāta 2019. gada 26. novembra spriedumā lietā Nr. SKA-1387/2019 (A420322017) tika atzīts, ka darbs uz līguma pamata Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta Izmeklēšanas pārvaldē izmeklētāja amatā ir pielīdzināms dienestam.

Tā kā tiesību norma nosaka konkrētus amatus, t. i., prokurora vai tiesneša amatā nostrādāto vai Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatā nodienēto laiku, kuros nostrādātais vai nodienētais laiks ir ieskaitāms izdienas stāžā, kas dod tiesības uz prokurora izdienas pensiju un Valsts policijas struktūrvienībās strādājošie inspektori, izziņas izdarītāji, kuri cita starpā arī bija pilnvaroti veikt izmeklēšanas darbības nav iekļauti minētajā tiesību normā, tad pieteicēja Iekšlietu ministrijas iestādēs nodienētais laiks no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam nevar tikt ieskaitīts prokuroru izdienas stāžā.

Arī saskaņā ar aģentūras rīcībā esošo Ģenerālprokuratūras vēstuli līdzīgā lietā, jautājumā par Valsts policijas struktūrvienībās strādājošu /amats/, izziņas izdarītāju, kurš cita starpā arī bija pilnvarots veikt izmeklēšanas darbības, dienesta perioda ieskaitīšanu prokuroru izdienas stāžā, sniegts viedoklis, ka minētais dienests nav ieskaitāms prokuroru izdienas stāžā, jo: "ievērojot vēsturiskos apstākļus, kādos šī norma ir radīta, ir pietiekams pamats uzskatīt, ka šīs normas jēga ir bijusi noteikt konkrētus amatus, kuros nostrādātais vai nodienētais laiks ir ieskaitāms izdienas stāžā, kas dod tiesības uz prokurora izdienas pensiju, ka norma izstrādāta ar mērķi aizsargāt bijušā Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta izmeklētāju, struktūrvienību priekšnieku un viņu vietnieku tiesības uz izdienas pensiju sakarā ar šīs iestādes likvidēšanu un viņu pārnākšanu uz prokuratūru, ieņemot prokurora amatu".

Ņemot vērā minēto, sākotnējais lēmums atbilst spēkā esošajām tiesību normām un nav pamata to atcelt.

[3] Nepiekrītot lēmumam, pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu pārrēķināta pieteicējam piešķirtā izdienas pensija, izdienas stāžā iekļaujot /amats B/, /amats/ nostrādāto periodu no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam.Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Sākotnējā lēmumā, aprēķinot pieteicēja pensiju, saskaņā ar Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktu ir ņemts vērā pieteicēja izdienas stāžs 24 gadi 13 mēneši 12 dienas, t. i., darba stāžs Latvijas Republikas Prokuratūrā, un saskaņā ar minētā likuma 4. panta pirmo daļu pensija noteikta 63 % ampērā no vidējās mēneša darba algas. Taču nav ņemts vērā pieteicēja darba stāžs izmeklētāja amatā Valsts policijā.

[3.2] Pieteicējs iesniedza aģentūrā Iekšlietu ministrijas 2024. gada 5. marta izziņu Nr. 1-68/637 par darba stāžu Valsts policijā. Izziņā citastarp ir norādītas šādas ziņas: no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam (1 gads 10 mēneši 12 dienas) pieteicējs strādāja /amats B/, /amats/ (14.08.1998. g. Rēzeknes pilsētas un rajona policijas pārvaldes pavēle Nr. 149). Izziņā ir minēts, ka attiecīgajos amatos pieteicējs veica noziegumu atklāšanu un pirmstiesas izmeklēšanu (ar dienestu reglamentējošiem un priekšnieka rīkojumiem apveltīts ar izmeklētāja procesuālajām pilnvarām), unsaskaņā ar Prokuroru izdienas pensiju likumu 3. panta pirmās daļas 1. punktu šis laiks ir ieskaitāms izdienas stāžā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju kāizdienas periods Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatos. Līdz ar to Iekšlietu ministrija piekrita pieteicēja viedoklim par attiecīgās Prokuratūras izdienas pensiju likuma normas piemērošanu. Iesniegumu Iekšlietu ministrijai pieteicējs motivēja ar to, ka izziņas izdarītāja un kriminālpolicijas /amats/ amatā pieteicējs veica darba pienākumus, kas saskaņā ar Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 45. pantu (spēkā līdz 2005. gada 1. oktobrim) bija saistīts ar kriminālprocesu virzīšanu izmeklēšanas stadijā un lietu nosūtīšanu kriminālvajāšanas uzsākšanai prokuratūrā. Šādi amata pienākumi un funkcijas pilnībā atbilst šobrīd spēkā esošā Kriminālprocesa likuma 28., 29. pantā paredzētā procesa virzītāja - izmeklētāja statusam.

[3.3] Aģentūra lēmumā atzina, ka darba laiks Valsts policijā izmeklētāja amatā no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam nav ieskaitāms izdienas stāžā. Lēmums citastarp pamatots ar to, katiesību norma nosaka konkrētus amatus, t. i., prokurora vai tiesneša amatā nostrādāto vai Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatā nodienēto laiku, kuros nostrādātais vai nodienētais laiks ir ieskaitāms izdienas stāžā, kas dod tiesības uz prokurora izdienas pensiju, un Valsts policijas struktūrvienībās strādājošie inspektori, izziņas izdarītāji, kuri cita starpā arī bija pilnvaroti veikt izmeklēšanas darbības, nav iekļauti minētajā tiesību normā.

Tātad aģentūra atzina, ka Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktu noteicošais tomēr ir amata nosaukums, nevis izpildīto pienākumu saturs, t. i., piemēroja gramatisko attiecīgās normas tulkojumu. Turklāt aģentūra ir arī vadījusies no Ģenerālprokuratūras viedokļa, par kura saturu pieteicējam nebija iespējas pārliecināties, jo aģentūra to nepievienoja atbildei, kam būtu nozīme, jo tajā ir izteikts iestādes viedoklis par attiecīgās likuma normas mērķi. Aģentūras ieskatā Ģenerālprokuratūras viedoklis šajā jautājumā ir pareizāks par specializētās iestādes - Iekšlietu ministrijas - atzinumu.

[3.4] Pieteicējs uzskata, ka aģentūras viedoklis ir formāls un tādēļ kļūdains, iestāde nav vērtējusi pieteicēja apsvērumus pēc būtības vispār. Aģentūras secinājumi neatbilst Latvijas Kriminālprocesa kodeksa, Kriminālprocesa likuma, tostarp pārejas noteikumu normām, kas pielīdzināja izziņas izdarītāju ar attiecīgajām funkcijām un izmeklētāju. Latvijas Kriminālprocesa kodeksā līdz 1994. gada 22. jūnija grozījumiem, kas stājās spēkā 1994. gada 1. oktobrī, pastāvēja izmeklēšanas iestāde un izmeklētājs, ko turpmāk aizstāja izziņas iestāde un izziņas izdarītājs. 2005. gada 21. aprīlī tika pieņemts un 1. oktobrī stājās spēkā jaunais Kriminālprocesa likums un kriminālprocesā atjaunoja izmeklētāja amata nosaukumu.

Ja pieņemt aģentūras pausto viedokli par pareizu, tad vajadzētu atzīt, ka laikā no 1994. gada 1. oktobra līdz 2005. gada 1. oktobrim valstī nebija amatpersonu, kas veica noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu, kas tā, acīmredzot, nebija, jo laika gaitā mainījās tikai amatu nosaukumi, nevis funkcijas.

Kriminālprocesa likuma pārejas noteikumu 9. punktā ir sniegta nepārprotama atbilde uz šo strīdus jautājumu – normatīvajos aktos lietotie termini “izziņas iestāde” un “izziņas izdarītājs” līdz šo aktu redakcijas pakāpeniskai precizēšanai turpmāk saprotami kā termini “izmeklēšanas iestāde” un “izmeklētājs”.

[3.5] Prokuroru izdienas pensiju likums ir pieņemts 1999. gada 13. maijā, stājās spēkā 2000. gada 1. janvārī un ir spēka līdz šim, un likuma 3. pants nav grozīts. Attiecīgais likuma regulējums attiecās uz laika posmiem, kad spēkā bija gan Latvijas Kriminālkodeksa normas, gan Kriminālprocesa likums, līdz ar to attiecas uz izmeklētāja amatu gan pirms 1994. gada 1. oktobra, gan pēc 2005. gada 1. oktobra. Savukārt, ievērojot to, ka amata nosaukums tomēr ir sekundārs, tad ir pamats atzīt, kan Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punkts attiecas uz amatpersonām, kas veica attiecīgās kriminālprocesuālās funkcijas, t. i., arī uz izziņas izdarītajiem. Laika gaitā notikušās izmaiņas (vēsturiskais jautājuma aspekts) attiecīgā amata nosaukumā, nemainoties statusam pēc būtības, t. i., funkciju, tiesību, pienākumu un atbildības saturam, tomēr neizsauca izmaiņas Prokuroru izdienas pensiju likumu 3. panta pirmās daļas 1. punktā. Tas nozīmē, ka likumdevējs nav vēlējies nošķirt izmeklētāju līdz 1994. gada 1. oktobrim un izmeklētāju pēc 2005. gada 1. oktobra, ko tiešā veidā apstiprina arīKriminālprocesa likuma pārejas noteikumu 9. punkts. Atzīstams, ka šādā veidā (sistēmiski skatot normas) ir atklājams likumdevēja mērķis pielīdzināt izziņas izdarītāju ar attiecīgajām funkcijām – izmeklētājam. Ievērojot minētās izmaiņas likumos, nav pamata vadīties pēc Ģenerālprokuratūras viedokļa, sašaurinot attiecīgās normasn mērķi – aizsargāt *tikai bijušā* Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta izmeklētāju, struktūrvienību priekšnieku un viņu vietnieku tiesības uz izdienas pensiju.

[3.6] Pieteicējs uzskata, ka aģentūras piedāvātais attiecīgās likuma normas tulkojums neatbilst arī judikatūrai, lemjot par līdzīgiem gadījumiem, arī šādā griezumā aģentūras lēmumi ir formāli un saistīti tikai ar amata nosaukumu, ignorējot tiesu atzinumus pēc būtības, kas ir attiecināms arī uz izskatāmo jautājumu. Senāts ir uzsvēris, ka ir jāvērtē faktiski veikto pienākumu saturs, nevis formālā puse, proti, amata nosaukums (*Senāta 2019. gada 26. novembra spriedums lieta Nr. SKA-1387/2019 (A420322017)*). Prokuroru izdienas pensiju likuma piemērošanas praksē jau bija pieļauta līdzīga formāla rakstura kļūda, kad prokuroru stažēšanās laiks, faktiski izpildot prokurora funkcijas – patstāvīgi izmeklējot krimināllietas, uzturot apsūdzību tiesā, veicot procesuālas darbības, netika ieskaitīts prokurora izdienas stāžā. Bet ar Senāta2016. gada 20. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKA-241/2016 (A420327413) un Administratīvās apgabaltiesas 2016. gada 30. jūnija spriedumu lietā šāda prakse tika atzīta par kļūdainu. Senāta spriedumā tika norādīts, ka ir jāņem vērā tieši personas veikto darbu, amata pienākumu izpildi, to raksturu un apstākļus. Acīmredzot, ka šādi pat atzinumi ir attiecināmi uz salīdzināmiem Iekšlietu ministrijas iestādes izmeklētāja un prokuratūras viedoklī īpaši izceltiem Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta izmeklētāja amatiem. Taču aģentūra vispār nav vērtējusi šo amatu atbilstībuProkuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktam, bet pieņēma lēmumu formāli.

[3.7] Pieteicējs arī uzsver, ka Ministru kabineta 2010. gada 21. decembra noteikumu Nr. 1158 “Kārtība, kādā piešķir un izmaksā prokuroru izdienas pensiju” (turpmāk – noteikumi Nr. 1158) 6. punkts noteic, ka tieši Iekšlietu ministrija sniedz ziņas par speciālo izdienas stāžu izmeklētāja amatā. Būtiski, ka arī Iekšlietu ministrijas valsts sekretāra sniegtās ziņas apstiprina pieteicēja viedokļa pareizību par attiecīgo normu interpretāciju. Iekšlietu ministrijas izziņā ir teikts, ka pieteicējs esot veicis pienākumus, kas atbilst šī brīža izmeklētāja statusam saskaņā ar Kriminālprocesa likuma normām.

[4] Aģentūra tiesā iesniegtajā paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un lūdz tiesu to noraidīt, pamatojoties uz lēmumā norādītiem argumentiem. Papildus aģentūra norāda turpmāko.

[4.1] Aģentūra paskaidro, ka nevienā no pieteicēja iesniegtajiem dokumentiem nav minēts, ka viņš būtu dienējis izmeklētāja amatā, kā arī tiesību normā konkrēti noteiktais ieņemamais amats nav interpretējams paplašināti, ja tas neatbilst tiesību normā noteiktajam. Aģentūrai nav tiesiska pamata un pilnvarojuma analizēt izpildāmo pienākumu saturu, kā arī, lai arī izdienas stāža noteikšana ir katras konkrētās kompetentās iestādes pārziņā, tiesību normās noteikto nav pamata paplašināt.

Pieteicējs arī norādījis, ka aģentūras likuma normas tulkojums neatbilst judikatūrai, pieminot Senāta 2016. gada 20. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKA-241/2016 (A420327413), kurā tika noteikts, ka, ja persona pirms iecelšanas prokurora amatā, bet uz cita tiesiska pamata, piemēram, darba līguma pamata, faktiski ir jau uzsākusi patstāvīgi pildīt un pildījusi prokurora amata pienākumus, nav pamata šādi nostrādāto laiku neņemt vērā izdienas stāžā. Minēto secinājumu nemaina tas, ka šāda prokurora amata pienākumu veikšana notikusi stažēšanās laikā.

Aģentūras ieskatā minētais spriedums nav attiecināms uz konkrēto gadījumu, jo tika izskatīts stažēšanās laiks prokuratūrā un, pamatojoties uz spriedumā norādīto, Ģenerālprokuratūra pieņēma lēmumu turpmāk prokurora

stažēšanos laiku iekļaut prokuroru izdienas stāžā.

Arī pieteicēja atsauce uz Senāta 2019. gada 26. novembra spriedumu lietā Nr. SKA-1387/2019 (A420322017) nav attiecināma uz konkrēto gadījumu, jo ir atšķirīgi lietas apstākļi. Turklāt spriedums nav iekļauts judikatūrā. Šajā spriedumā atzīts, ka darbs uz līguma pamata Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta Izmeklēšanas pārvaldē izmeklētāja amatā ir pielīdzināms dienestam, kaut arī personai vēl nebija piešķirta dienesta pakāpe, savukārt pieteicējs ir bijis inspektora amatā, kuru likumdevējs nav noteicis kā prokurora izdienas stāžā ieskaitāmo periodu.

[4.2] Aģentūra norāda, ka publiskajās tiesībās darbojās princips "atļauts ir tikai tas, kas noteikts ar tiesību normu", t. i., aģentūrai ir jāievēro Administratīvā procesa likuma 7. pantā noteiktais, ka iestādes rīcībai ir jāatbilst tiesību normām un tai jādarbojas normatīvajos aktos noteikto pilnvaru ietvaros.

Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punkts nepārprotami nosaka, ka izdienas stāžā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju, ieskaita prokurora vai tiesneša amatā nostrādāto, vai Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatā nodienēto laiku.

Līdz ar to pieteicēja norādītais, ka no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam, būdams /amats/, ir veicis izmeklētāja darba pienākumus un tas laiks ir pielīdzināms izmeklēja amatam, ir nekorekts, jo arī laika posmā no 1998. gada līdz 2000. gadam bija /amats D/ amats, bet tikai /amats D/ amatā esošais dienests veido izdienas stāžu arī prokuroriem, bet pieteicēja ieņemamais amats – /amats/, saskaņā arn minētajā likumā noteikto neveido izdienas stāžu prokurora izdienas pensijai.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2025. gada 5. marta lēmumu nolemtspieaicināt lietā iestādi – Ģenerālprokuratūru – atzinuma sniegšanai lietā par to, vai pieteicēja dienests /amats B/ un Kriminālpolicijas /amats/ (amata funkcija: veikt noziegumu atklāšanu un pirmstiesas izmeklēšanu (ar dienestu reglamentējošiem un priekšnieka rīkojumiem apveltīti ar izmeklētāja procesuālajām pilnvarām)) no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam būtu ieskaitāms prokuroru izdienas stāžā saskaņā ar Prokuroru izdienas pensijas likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktu kā izdienas periods Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatos.

[6] Pieteicējs iesniedza tiesā papildu paskaidrojumu, kurā norāda turpmāko.

[6.1] Aģentūra savā paskaidrojumā pauž, ka pieteicēja viedoklis, ka no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam, būdams /amats/, veica izmeklētāja darba pienākumus un tas laiks ir pielīdzināms izmeklēja amatam, ir nekorekts, jo arī laika posmā no 1998. gada līdz 2000. gadam bija izmeklētāja amats, bet tikai izmeklētāja amatā esošais dienests veido izdienas stāžu arī prokuroriem.

Pieteikumā pieteicējs norādījis, ka Latvijas Kriminālprocesa kodeksā līdz 1994. gada 22. jūnija grozījumiem, kas stājās spēkā 1994. gada 1. oktobrī, pastāvēja izmeklēšanas iestāde un izmeklētājs, ko turpmāk aizstāja izziņas iestāde un izziņas izdarītājs. Tādēļ arī pieteicējs izteica apsvērumu, ka, ja pieņemt aģentūras pozīciju par pareizu, tad vajadzētu atzīst, ka laikā no 1994. gada 1. oktobra līdz 2005. gada 1. oktobrim valstī nebija amatpersonu, kas veica noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu, kas tā nebija, jo laika gaitā mainījās tikai amatu nosaukumi, nevis funkcijas. 1994. gada 1. oktobra grozījumu pārejas noteikumu 4. punktā teikts: "Līdz 1995. gada 1. oktobrim kriminālvajāšanas organizēšanas un veikšanas funkcijas un pilnvaras, kas piekritīgas prokuroriem līdz apsūdzības raksta sastādīšanai, realizē arī Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta izmeklētāji un struktūrvienību vadītāji, bet izmeklēšanu vada un uzrauga attiecīgā līmeņa prokurori." Ar 1994. gada 26. novembra likumu "Grozījumi 1994. gada 22. jūnija likumā "Grozījumi Latvijas Kriminālprocesa kodeksā"" 4. punkts izteikts jaunā redakcijā: "Līdz Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta struktūrvienību likvidācijai, ko veic ar iekšlietu ministra pavēli atsevišķi pa Latvijas rajoniem un pilsētām, saskaņojot ar ģenerālprokuroru, bet ne vēlāk kā līdz 1995. gada 1. oktobrim kriminālvajāšanas organizēšanas un veikšanas funkcijas un pilnvaras, kas piekritīgas prokuroriem līdz apsūdzības raksta sastādīšanai, realizē arī Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta izmeklētāji un tā struktūrvienību vadītāji, bet izmeklēšanu vada un uzrauga attiecīgā līmeņa prokurori."

Tādējādi, pretēji aģentūras apgalvojumam, 1998.- 2000. gadā izmeklētāja amats nepastāvēja, bet tas bija aizstāts ar izziņas izdarītāja amatu.

[6.2] Pēc pieteicēja domām, būtiskie jautājumi, ko jāizšķir, ir, pirmais, vai Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktā paredzētais izmeklētājs ir attiecināms tikai uz amatpersonu, kas pastāvēja kriminālprocesā līdz Latvijas Kriminālprocesa kodeksā grozījumiem 1994. gada 22. jūnijā, vai arī tas attiecināms uz izmeklētāja amatu, kas tika atjaunots ar 2005. gada 21. aprīlī pieņemto Kriminālprocesa likumu. Un otrs solis, kas izdarāms, veicot attiecīgo likuma normu tulkošanu, - jāsalīdzina izziņas izdarītāja un nosacīti "jaunā" izmeklētāja statuss - uzdevumi, pienākumi, atbildība. Un no šāda skatu punkta vērtējot, pieteicējs uzsver, ka Prokuroru izdienas pensiju likums ir pieņemts 1999. gada 13. maijā, stājās spēkā 2000. gada 1. janvārī, un likuma 3. pants nav grozīts. Tas, pieteicējaprāt, norāda uzlikumdevēja mērķi nenošķirt izmeklētāju līdz 1994. gada 1. oktobrim un izmeklētāju pēc 2005. gada 1. oktobra, ko tiešā veidā apstiprina arīKriminālprocesa likuma Pārejas noteikumu 9. punkts, un attiecīgi izmeklētājam ir pielīdzināms arī izziņas izdarītājs ar attiecīgajām funkcijām. Pieteicējs uzskata, ka šāda likumu normu interpretācija atbilstu Administratīvā procesa likuma 6., 8., 17. pantam.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.^{1}n panta pirmo un ceturto daļu pirmās instances tiesā administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā, izņemot, ja lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē lūdzis pieteicējs. Ņemot vērā, ka pieteicējs šādu lūgumu tiesai nav izteicis un tiesa nav konstatējusi šķēršļus lietas izskatīšanai rakstveida procesā, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, rakstveida procesā izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar procesa dalībnieku lietā iesniegtajiem rakstveida paskaidrojumiem, secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[9] Saskaņā ar Prokuroru izdienas pensijas likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktu izdienas stāžā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju, ieskaita prokurora vai tiesneša amatā nostrādāto vai Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatā nodienēto laiku.

Aģentūra piešķīra pieteicējam izdienas pensiju, secinot, ka pieteicēja izdienas stāžs prokuratūrā ir 24 gadi 3 mēneši un 12 dienas. Pieteicēja izdienas stāžā netika iekļauts /amats B/, Kriminālpolicijas /amats/ nostrādātais periods no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam.

Tādējādi lietā ir strīds par to, vai pieteicēja izdienas stāžā saskaņā ar Prokuroru izdienas pensijas likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktu ir ieskaitāms /amats B/, /amats/ amatos nodienētais periods no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijamkā Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja amatā nodienētais laiks.

[10] Lietas materiālos atrodas Iekšlietu ministrijas 2024. gada 16. februāra izziņa Nr. 1-68/481 "Izziņa par izdienas pensijas pieprasītāja izdienas periodiem Iekšlietu ministrijas iestādēs vai Ieslodzījuma vietu pārvaldē, kas dod tiesības uz izdienas pensiju (izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatā)", kas faktiski izsniegta atbilstoši noteikumu Nr. 1158 6. punktā noteiktajam. Lietas materiālos arī ir 2024. gada 5. marta izziņa Nr. 1-68/637 "Par darba stāžu Valsts policijā". Minētajās izziņās citastarp ir norādīts, kapieteicējs no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam dienējis /amats B/ un /amats/, amatu funkcija: veikt noziegumu atklāšanu un pirmstiesas izmeklēšanu (ar dienestu reglamentējošiem un priekšnieka rīkojumiem apveltīti ar izmeklētāja procesuālajām pilnvarām). Iekšlietu ministrija minētajās izziņās arī norāda, ka saskaņā ar Prokuroru izdienas pensijas likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktu šis periods ir ieskaitāms pieteicēja izdienas stāžā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju kā izdienas periods Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatos.

Uz tiesas pieprasījumu par papildu pierādījumu iesniegšanu tiesai, proti, dokumentu, uz kuriem norāda Iekšlietu ministrija minētajās izziņās un kuri apstiprina, ka /amats B/ un /amats/ funkcija bija veikt noziegumu atklāšanu un pirmstiesas izmeklēšanu, un ka dienējošais pieteicējs šajos amatos bija apveltīts ar izmeklētāja procesuālajām pilnvarām, Iekšlietu ministrija 2025. gada 9. maijā sniedza atbildi Nr. 1-58/1108/25, norādot, ka tiesas pieprasītie kriminālprocesa norisi un izziņas izdarītāju darbību regulējošie iekšējie normatīvie akti nav identificēti. Vienlaikus

Iekšlietu ministrija noskaidroja, ka laika periodā pēc Krimināllikuma spēkā stāšanās līdz Kriminālprocesa likuma spēkā stāšanās dienai izziņas izdarītāju kompetence bija noteikta Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 4. nodaļā.

[11] Ģenerālprokuratūra, sniedzot tiesai atzinumu, norāda turpmāko.

Aplūkojot Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punkta saturu no valodniecības viedokļa, var atzīt, ka tajā ir uzskaitīti konkrēti Iekšlietu ministrijas iestāžu amatiem – /amats/s, izmeklēšanas /amats C/. Arī ievērojot vēsturiskos apstākļus, kādos šī norma ir radīta, ir pietiekams pamats uzskatīt, ka šīs normas jēga ir bijusi noteikt konkrētus amatus, kuros nostrādātais vai nodienētais laiks ir ieskaitāms izdienas stāžā, kas dod tiesības uz prokurora izdienas pensiju, ka norma izstrādāta ar mērķi aizsargāt tieši bijušā Iekšlietu ministrijas sistēmā ietilpušā Izmeklēšanas departamenta izmeklētāju, struktūrvienību priekšnieku un viņu vietnieku tiesības uz izdienas pensiju sakarā ar šīs iestādes likvidēšanu un viņu pārnākšanu uz prokuratūru, ieņemot prokurora amatu.

Prokuroru izdienas pensijas institūts tika ieviests ar 1994. gada 1. jūliju, kad stājās spēkā Prokuratūras likums un tika īstenota prokuratūras reorganizācija. Līdz tam spēkā esošajā likumā "Par prokurora uzraudzību Latvijas Republikā" tāda nebija.

Vienlaikus ar prokuratūras reorganizāciju tika arī reorganizēts un 1995. gadā likvidēts Iekšlietu ministrijas sistēmā ietilpstošais Izmeklēšanas departaments. Personām, kas šajā departamentā ieņēma izmeklētāja amatu, vienlaikus saglabājot viņu iegūtās tiesības uz izdienas pensiju, tika nodrošināta iespēja uz atvieglotiem noteikumiem, pāriet strādāt uz prokuratūru. Tajā pat laikā šādas tiesības netika nodrošinātas Valsts policijas struktūrvienībās strādājošiem inspektoriem, izziņas izdarītājiem, kuri cita starpā arī bija pilnvaroti veikt izmeklēšanas darbības.

Ģenerālprokuratūra atzīmē, ka Prokuroru izdienas pensiju likums tika pieņemts 1999. gada 13. maijā (stājās spēkā no 2000. gada 1. janvāra), tas ir laikā, kad jau bija likvidēts Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departaments, kurā izmeklēšanas darbības veica personas, kas ieņēma izmeklētāja amatu, bet Prokuratūras likuma Pārejas noteikumos jau vairāk kā piecus gadus bija paredzētas šā departamenta bijušo izmeklētāju kā prokuroru izdienas pensiju pretendentu garantijas.

No Prokuratūras likuma pieņemšanas brīža, strīdus periodā un līdz pat 2010. gada 31. decembrim saskaņā ar šā likuma 55. panta otro daļu bija noteikts, ka prokurora izdienas pensiju piešķir tikai tām personām, kas prokuroru un tiesnešu vai izmeklētāju amatos kopumā nostrādājušas ne mazāk kā 20 gadus, savukārt Prokuratūras likuma Pārejas noteikumu 2. punktā tika noteikts, ka personas, kuras Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta reorganizācijas rezultātā pāriet strādāt uz prokuratūru un kurām līdz Iekšlietu ministrijas darbinieka izdienas pensijas saņemšanai ir palikuši ne vairāk kā pieci gadi, saglabā tiesības uz šīs pensijas saņemšanu. Tāpat šajā punktā tika noteikts arī tas, ka šīm personām darba stāžā, kas dod tiesības uz prokurora izdienas pensiju, ieskaita arī Iekšlietu ministrijas sistēmā izmeklētāja amatā nostrādāto laiku. Prokuratūras ieskatā Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punkts nesaraujami ir saistīts ar Prokuratūras likuma Pārejas noteikumu 2. punktu, it īpaši ņemot vērā faktu, ka bijušie prokuratūras izmeklētāji, kuriem prokuratūras reorganizācijas rezultātā izmeklētāja amatā nostrādātā laika iekļaušanu prokurora izdienas pensijā garantēja Prokuratūras likuma 55. panta otrā daļa, tika iekļauti Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 2. punktā kā prokuratūras atestētie darbinieki amatos, kādi bija noteikti prokuratūras iestādēs līdz 1994. gada 1. oktobrim.

Ir apšaubāma iespēja, ka tulkojot Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktu tādejādi, ka ar terminiem "izmeklētāja amats", "izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatus" var saprast jebkuru amatu, kuru ieņemot persona ir bijusi pilnvarota veikt izmeklēšanas darbības, šīs normas mērķis nevar būt taisnīgs pats par sevi sakarā ar to, ka ir aprobežots ar struktūrvienības padotību Iekšlietu ministrijai. Tā, piemēram, pilnvarotas veikt izmeklēšanas darbības ir arī amatpersonas no Militārās policijas, Ieslodzījuma vietu pārvaldes, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja vai Nodokļu un muitas policijas pārvaldes, kas nav Iekšlietu ministrijas iestādes, līdz ar ko viņu attiecīgajos amatos nodienētais laiks nevarētu tik ieskaitīts prokuroru izdienas stāžā. Ja likuma normas taisnīgs mērķis būtu bijis aizsargāt personu, kuras ir ieņēmušas gan izmeklētāja amatu, gan citus amatus, kuros personas ir pilnvarotas veikt izmeklēšanas darbības, visticamāk likumā nebūtu iekļauta un saglabāta norāde par Iekšlietu ministriju.

Ievērojot iepriekš minēto, prokuratūras ieskatā pieteicēja dienests /amats B/ un /amats/ no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam nebūtu ieskaitāms prokuroru izdienas stāžā saskaņā ar Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktu kā izdienas periods Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatos.

[12] Tiesa, izvērtējot administratīvās lietas materiālus un tiesību normas, norāda turpmāko.

[12.1] Kā pamatoti norādīts Ģenerālprokuratūras atzinumā, Prokuroru izdienas pensijas institūts tika ieviests ar 1994. gada 1. jūliju, kad stājās spēkā Prokuratūras likums (likums pieņemts 1994. gada 19. maijā) un tika īstenota prokuratūras reorganizācija. Līdz tam spēkā esošais likums "Par prokurora uzraudzību Latvijas Republikā" to neparedzēja. Prokuratūras likuma 55. panta otrā daļa, kas bija spēkā līdz 2010. gada 31. decembrim, noteica, kaizdienas pensiju piešķir tikai tām personām, kas prokuroru un tiesnešu vai izmeklētāju amatos kopumā nostrādājušas ne mazāk kā 20 gadus. Spēkā esošajā redakcijā 55. pants noteic, ka prokuroru izdienas pensiju piešķiršanas pamatu, kā arī izdienas pensiju piešķiršanas, aprēķināšanas un izmaksas kārtību nosaka īpašs likums, proti, Prokuroru izdienas pensijas likums.

Ar prokuratūras reorganizāciju tika arī reorganizēts un 1995. gada 1. oktobrī likvidēts Iekšlietu ministrijas sistēmā ietilpstošais Izmeklēšanas departaments.

Prokuratūras likuma Pārejas noteikumu 2. punkts no likuma pieņemšanas brīža noteic, ka personas, kuras Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta reorganizācijas rezultātā pāriet strādāt uz prokuratūru un kurām līdz Iekšlietu ministrijas darbinieka izdienas pensijas saņemšanai ir palikuši ne vairāk kā pieci gadi, saglabā tiesības uz šīs pensijas saņemšanu. Šīm personām darba stāžā, kas dod tiesības uz prokurora izdienas pensiju, ieskaita arī Iekšlietu ministrijas sistēmā izmeklētāja amatā nostrādāto laiku. Ja prokuroram vienlaikus rodas tiesības gan uz prokurora izdienas pensiju, gan Iekšlietu ministrijas darbinieka izdienas pensiju, viņš ir tiesīgs saņemt tikai vienu izdienas pensiju pēc paša izvēles. No minētā secināms, Prokuratūras likuma Pārejas noteikumu 2. punkts paredz, ka tieši personu, kuras Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta reorganizācijas rezultātā pārgāja strādāt uz prokuratūru, izmeklētāja amatā nostrādāto laiku ieskaita darba stāžā, kas dod tiesības uz prokurora izdienas pensiju.

Vienlaikus tiesa konstatē, ka Prokuroru izdienas pensiju likuma 2. panta trešā daļa noteic, ka tiesības uz izdienas pensiju ir prokuroram, kurš Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta 1995. gada reorganizācijas rezultātā saskaņā arProkuratūras likuma pārejas noteikumu 2. punktu pārgājis strādāt uz prokuratūru un kuram līdz Iekšlietu ministrijas darbinieka izdienas pensijas saņemšanai bija palikuši ne vairāk kā pieci gadi pēc izdienas pensijas piešķiršanai nepieciešamā laika nostrādāšanas prokurora amatā. Savukārt Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. pants noteic izdienas stāža aprēķināšanu, proti, panta pirmā daļa paredz, ka izdienas stāžā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju, ieskaita: 1) prokurora vai tiesneša amatā nostrādāto vai Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatā nodienēto laiku; 2) laiku, kas nostrādāts prokuratūras atestēto darbinieku amatos, kādi bija noteikti prokuratūras iestādēs līdz 1994. gada 1. oktobrim.

No minētām tiesību normām konstatējams, ka likumdevējs Prokuroru izdienas pensiju likumā vienlaikus lieto divus dažādus terminus - "Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departaments" un "Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amats#" un, tiesas ieskatā, Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktā apzināti nav sašaurinājis amatpersonu loku un nav noteicis, ka tieši Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatā nodienēto laiku ieskaita izdienas stāžā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju, bet šo normu ir attiecinājis arī uz citiem Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatā dienējošiem.

[12.2] Prokuroru izdienas pensiju likums ir pieņemts 1999. gada 13. maijā un stājās spēkā 2000. gada 1. janvārī.

Attiecīgais Prokuroru izdienas pensiju likuma regulējums attiecās uz laika posmiem, kad spēkā bija gan Latvijas Krimināl kodeksa normas, gan Krimināl procesa likums, taču Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. pants kopš tā pieņemšanas netika grozīts.

[12.3] Līdz 1994. gada 22. jūnija grozījumiem Latvijas Kriminālprocesa kodeksā, kas stājās spēkā 1994. gada 1. oktobrī, Latvijas Kriminālprocesa kodeksā pastāvēja termini "izmeklētājs" "izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieks", "izziņas izdarītājs", "izziņas iestāde". Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 126. pantā tika noteikts, ka iepriekšējo izmeklēšanu izdara prokuratūras un iekšlietu iestāžu izmeklētāji.

Savukārt ar minētiem grozījumiem citastarp tika izslēgts 43., 44., 44.^{1}n un 44.^{2}n pants. Minētie panti noteica terminu "izmeklētājs" un tā pilnvaras, kā arī terminu "izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieks" un tā pilnvaras. Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 43. pants noteica, ka iepriekšējo izmeklēšanu krimināllietās izdara prokuratūras izmeklētāji un valsts drošības iestāžu izmeklētāji savas kompetences robežās. Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 44. panta pirmā daļa noteica, ka, izdarot iepriekšējo izmeklēšanu, izmeklētājs visus lēmumus par izmeklēšanas virzienu un izmeklēšanas darbībām pieņem patstāvīgi, izņemot gadījumus, kad likumā prasīta prokurora sankcija, un ir pilnīgi atbildīgs par šo lēmumu likumīgu un savlaicīgu izpildi. Savukārt minētā panta trešā daļa noteica, ka lietās, kurās iepriekšējā izmeklēšana ir obligāta, izmeklētājam ir tiesība jebkurā brīdī sākt iepriekšējo izmeklēšanu, nenogaidot, kamēr izziņas iestāde izpilda šā kodeksa 118. pantā paredzētās darbības.

Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 45. pants noteica, ka izziņu krimināllietās izdara amatpersonas, kuras tam pilnvarojuši šā kodeksa 116. pantā minēto izziņas iestāžu priekšnieki vai viņu vietnieki. Savukārt kodeksa 117. pants noteica izziņas iestāžu pienākumus, kodeksa 118. pants noteica izziņu iestāžu pilnvaras lietās, kurās iepriekšējā izmeklēšana ir obligāta, savukārt 119. pants noteica izziņu iestāžu pilnvaras lietās, kurās iepriekšējā izmeklēšana nav obligāta.

No minētā secināms, ka pēc 1994. gada 22. jūnija grozījumiem Latvijas Kriminālprocesa kodeksātermins "izmeklētājs" Latvijas Kriminālprocesa kodeksā vairs nepastāvēja. Ar 1994. gada 22. jūnija grozījumiem Latvijas Kriminālprocesa kodeksā 117. pants noteica izziņas iestādes pienākumus, proti, policijas pienākums pirmstiesas izmeklēšanā ir: 1) izskatīt pieteikumus par noziegumiem un ierosināt krimināllietas vai atteikties tās ierosināt; 2) veikt nepieciešamos pasākumus, lai noskaidrotu nozieguma izdarīšanas apstākļus un saglabātu nozieguma izdarīšanas pēdas; 3) šajā kodeksā noteiktajā kārtībā, kā ari ievērojot citos likumos noteiktās normas, veikt nepieciešamās izmeklēšanas darbības un kriminālās meklēšanas pasākumus, lai noskaidrotu personas, kas izdarījušas noziegumu; 4) izpildīt prokurora, tiesas (tiesneša) dotos uzdevumus lietās, kas ir prokurora, tiesas (tiesneša) lietvedībā, arī izdarīt izmeklēšanas darbības, veikt apsūdzēto un tiesājamo meklēšanu. Šie uzdevumi izziņas iestādei ir obligāti.

Latvijas Kriminālprocesa kodeksā ar 1998. gada 14. oktobra grozījumiem, kas stājās spēkā 1999. gada 1. aprīlī, izziņas izdarītājam tika noteikti konkrēti pienākumi un pilnvaras (Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 45. un 45.^{1} pants). Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 45. panta pirmā daļa noteica, ka izziņas izdarītājs ir valsts amatpersona, kuru noteiktā kārtībā ir iecēlusi valsts policija vai cita valsts institūcija, kam ar likumu ir noteiktas izziņas iestādes tiesības, un kuras pienākums ir veikt pirmstiesas izmeklēšanu šajā kodeksā noteiktajā kārtībā. Savukārt minētā panta piektā daļa noteica, ka izziņas izdarītāja pienākums ir nodrošināt krimināllietā pieņemto lēmumu likumību, izmeklēšanas darbību savlaicīgu veikšanu, kā arī savā lietvedībā pieņemtās krimināllietas ātru, pilnīgu, vispusīgu un objektīvu izmeklēšanu. Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 46. panta pirmās daļas 1. un 2. punkts noteica, ka izziņas izdarītājam ir tiesības savas piekritības ietvaros ierosināt krimināllietu un veikt nepieciešamās pirmstiesas izmeklēšanas darbības šajā kodeksā noteiktajā kārtībā, līdz tiek noskaidrota persona, kas saucama pie kriminālatbildības, un iegūti pietiekami pierādījumi kriminālvajāšanas uzsākšanai; patstāvīgi pieņemt visus lēmumus par izziņas virzību un izmeklēšanas darbību veikšanu, izņemot šajā kodeksā noteiktos gadījumus, kad nepieciešams tiesneša lēmums vai prokurora piekrišana.

[12.4] Termini "izmeklētājs" un "izmeklēšanas iestāde" tika atjaunoti ar 2005. gada 21. aprīlī pieņemto Kriminālprocesa likumu, kas stājās spējā 2005. gada 1. oktobrī, un ar šo datumu zaudēja spēku Latvijas Kriminālprocesa kodekss. Kriminālprocesa likumā vairs neparedzēja un arī šobrīd neparedz terminus "izziņas izdarītājs" un "izziņas iestāde". Savukārt Kriminālprocesa likuma Pārejas noteikumu 9. punkts noteic, ka normatīvajos aktos lietotie termini "izziņas iestāde" un "izziņas izdarītājs" līdz šo aktu redakcijas pakāpeniskai precizēšanai turpmāk saprotami kā termini "izmeklēšanas iestāde" un "izmeklētājs".

Taču, kad tika pieņemts Prokuroru izdienas pensiju likums, termins “izmeklētājs” Latvijas Kriminālprocesa kodeksā nepastāvēja, un attiecīgi arī nepastāvēja tāds amats, bet izmeklēšanu citastarp veica izziņas izdarītājs un izziņas iestādes. Tādējādi, tiesas ieskatā, ja likumdevējs būtu gribējis noteikt, ka gan Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatā nodienēto laiku, gan visu amatpersonu (izziņas izdarītāju), kas veic izmeklēšanu, nodienēto laiku ieskaita izdienas stāžā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju, tad Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktā netiktu norādīti konkrēti amati, proti, Iekšlietu ministrijas iestāžu izmeklētājs, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieks vai priekšnieka vietnieka amats, kuri uz to brīdi nepastāvēja un arī tiesību normās netika lietoti kā termini.

No minētā tiesa atzīst, ka likumdevējs Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktā ir noteicis tieši konkrētus amatus un amatu piederību konkrētai iestādei (Iekšlietu ministrijas iestāžu izmeklētājs, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieks vai priekšnieka vietnieks), kas tiesas ieskatā ir attiecināms uz periodu līdz 1994. gada 22. jūnija grozījumiem Latvijas Kriminālprocesa kodeksā. Līdz minētiem grozījumiem (arī pēc grozījumiem, jo termins “izmeklēšanas iestāde” arī tika izslēgts no Latvijas Kriminālprocesa kodeksa) Latvijas Kriminālprocesa kodeksā nebija noteiktas citas iestādes, tikai iekšlietu iestādes, kas veica izmeklēšanu.

Tiesas ieskatā minēto netieši arī apstiprina Ministru kabineta 2010. gada 29. jūnija noteikumi Nr. 601 “Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm amatiem atbilstošajām augstākajām speciālajām dienesta pakāpēm#” (turpmāk – noteikumi Nr. 601), kas zaudēja spēku 2017. gada 1. janvārī, un kuri noteicaIekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm amatiem atbilstošās augstākās speciālās dienesta pakāpes (pielikums). Minēto noteikumu pielikumā citastarp tika uzskaitīti Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amati un attiecīgajam amatam tika norādīta augstākā speciālā dienesta pakāpe. Amats “izmeklētājs” nebija norādīts.

Savukārt Ministru kabineta 2016. gada 13. decembra noteikumi Nr. 810 “Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm amatu klasifikāciju” (turpmāk – noteikumi Nr.810), kas stājās spēkā 2017. gada 1. janvārī, nosaka vienotu Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm amatu klasifikācijas sistēmu un amatu klasificēšanas kārtību, amatu katalogu, kā arī amatiem noteiktās augstākās speciālās dienesta pakāpes un atbilstošās mēnešalgu grupas. Amatu klasifikācijas sistēmā ir apkopotas un klasificētas amatu saimes iestādēs, kā arī aprakstītas attiecīgā amata veicēju pamatfunkcijas.

Noteikumu Nr. 810 1. pielikumā “Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm amatu katalogs” amatpersonu amatos nav norādīts amats “izmeklētājs”, taču 31. saimē “Ieslodzījuma vietu pārvaldes kriminālizmeklēšana” ir norādīti amati “Galvenais inspektors (galvenais izmeklētājs)” un “Vecākais inspektors (vecākais izmeklētājs)”. Vienlaikus ir secināms, ka vairākiem amatiem ir noteikta izmeklēšanas funkcija, piemēram, galvenajam inspektoram, vecākajam inspektoram, inspektoram, tai skaitā arī 31. saimē “Ieslodzījuma vietu pārvaldes kriminālizmeklēšana” norādītajiem amatiem “Galvenais inspektors (galvenais izmeklētājs)” un “Vecākais inspektors (vecākais izmeklētājs)”. Vairākiem amatiem pie funkcijām arī tiek norādīts termins “izmeklētājs”, kas tiesas ieskatā tiek lietots, lai norādītu uz konkrēta amata veicamo funkciju - izdarīt izmeklēšanas izdarīšanu kriminālprocesā, nevis nosaka amatu kā tādu.

No minētā secināms, ka amats “izmeklētājs” vismaz no 2010. gadaIekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījuma vietu pārvaldē vairs nepastāv, bet vairākas amatpersonas veic izmeklēšanas funkcijas.

Šajā sakarā ir arī uzsverams, ka tiesa piekrīt Ģenerālprokuratūras viedoklim, ka, tulkojot Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktu tādejādi, ka ar terminiem “izmeklētāja amats”, “izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatus” var saprast jebkuru amatu, kuru ieņemot persona ir bijusi pilnvarota veikt izmeklēšanas darbības, minētās tiesību normas mērķis pats par sevi nevar būt taisnīgs un vienlīdzīgs pret personām, kas ir vienādos un salīdzināmos apstākļos, jo ir aprobežots ar struktūrvienības padotību Iekšlietu ministrijai. Jo kopš Kriminālprocesa likuma pieņemšanas 2005. gadā izmeklēšanas darbības ir pilnvarotas veikt arī amatpersonas no Militārās policijas, Ieslodzījuma vietu pārvaldes, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja vai muitas iestādēm, kas nav Iekšlietu ministrijas iestādes. Līdz ar ko viņu attiecīgajos amatos nodienētais laiks, veicot izmeklēšanas darbības, nevarētu tik ieskaitīts prokuroru izdienas stāžā. Ja likuma normas taisnīgs

mērķis būtu bijis aizsargāt personu, kuras ir ieņēmušas gan izmeklētāja amatu, gan citus amatus, kuros personas ir pilnvarotas veikt izmeklēšanas darbības, visticamāk likumā nebūtu iekļauta un saglabāta norāde par Iekšlietu ministriju.

Tādējādi tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā Prokuroru izdienas pensiju likuma 3. panta pirmās daļas 1. punktā norādītais amata nosaukums "izmeklētājs", nevis amatpersonu funkcijas un pienākumi, ir noteicošais. Savukārt pieteicējs periodā no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam ir dienējis /amats B/, /amats/, nevis izmeklētāja amatos.

Konkrētajā gadījumā nepastāv pamats sīkāk analizēt un salīdzināt izmeklētāja un izziņas izdarītājan pienākumus, jo šajā gadījumā tam nav izšķirošas nozīmes.

[13] Tiesa piekrīt aģentūras viedoklim, ka pieteicēja minētais Senāta 2016. gada 20. aprīļa spriedums lietā Nr. SKA-241/2016 (A420327413) nav attiecināms uz konkrēto gadījumu. Šajā spriedumā tika noteikts, ka, ja persona pirms iecelšanas prokurora amatā, bet uz cita tiesiska pamata, piemēram, darba līguma pamata, faktiski ir jau uzsākusi patstāvīgi pildīt un pildījusi prokurora amata pienākumus, nav pamata šādi nostrādāto laiku neņemt vērā izdienas stāžā.

Arī pieteicēja atsauce uz Senāta 2019. gada 26. novembra spriedumu lietā Nr. SKA-1387/2019 (A420322017) nav attiecināma uz konkrēto gadījumu, jo ir atšķirīgi lietas apstākļi. Šajā spriedumā atzīts, ka darbs uz līguma pamata Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta Izmeklēšanas pārvaldē izmeklētāja amatā ir pielīdzināms dienestam Iekšlietu ministrijas Izmeklēšanas departamenta Izmeklēšanas pārvaldē izmeklētāja amatā, kaut arī personai vēl nebija piešķirta dienesta pakāpe. Savukārt, kā pamatoti norāda aģentūra, pieteicējs ir bijis inspektora amatā, kuru likumdevējs nav noteicis kā prokurora izdienas stāžā ieskaitāmo periodu.

[14] Ņemot vērā iepriekš norādīto, tiesa atzīst, ka Iekšlietu ministrija savās izziņās ir kļūdaini norādījusi, ka strīdus periods, kad pieteicējs ir dienējis /amats B/, /amats/ amatos, ir ieskaitāms pieteicēja izdienas stāžā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju kā izdienas periods Iekšlietu ministrijas iestādēs izmeklētāja, izmeklēšanas struktūrvienības priekšnieka vai priekšnieka vietnieka amatos. Savukārt aģentūra pamatoti nav iekļāvusi strīdus periodu pieteicēja izdienas stāžā.

Līdz ar to pieteicēja izdienas stāžā nav iekļaujams /amats B/, /amats/ amatos nodienētais periods no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam.

[15] Atbilstoši administratīvo tiesu judikatūrai, kas veidojusies, ievērojot arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, tiesai ir pienākums argumentēt spriedumus, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesnešiem ir jāuzklausa argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa. Tikai tad, ja tiesa nav analizējusi kādu būtisku vai izšķirošu argumentu, ir konstatējams pārkāpums. Tas, cik daudz spriedums ir jāargumentē, atkarīgs no lietas apstākļiem (*Senāta 2006. gada 12. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-280/2006 8. punkts*).

Tādējādi tiesa šajā spriedumā neatrunā visus procesa dalībnieku norādītos argumentus, kā vien tos, kuriem ir būtiska nozīme izskatāmajā lietā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251. pantu, 289.-290. pantu un 291. panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt/Persona A/ pieteikumu parlabvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu pārrēķināta /Persona A/ piešķirtā izdienas pensija, izdienas stāžā iekļaujot/amats B/, Kriminālpolicijas /amats/ amatos nostrādāto periodu no 1998. gada 18. augusta līdz 2000. gada 29. maijam.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis S. Linkevičs